Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
INFOdoradca+
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Asystent nauczyciela przedszkola

(531202)



Asystenci nauczycieli

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Asystent nauczyciela przedszkola

(531202)

Asystenci nauczycieli

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Asystent nauczyciela przedszkola (531202)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [558]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): https://pixabay.com/pl/photos/ przedszkole-klaun-ogród-animator-2204239 [dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU ... 3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności) ... 3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu ... 3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD ... 3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący ... 3
2. OPIS ZAWODU ... 4
2.1. Synteza zawodu ... 4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania ... 4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy) ... 5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne ... 6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie ... 8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji ... 8
2.7. Zawody pokrewne ... 9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE ... 9
3.1. Zadania zawodowe ... 9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Pomaganie nauczycielowi przedszkola w sprawowaniu opieki nad dziećmi w różnych sytuacjach ... 10
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Współdziałanie z nauczycielem przedszkola w realizacji procesu wychowawczo-dydaktycznego ... 11
3.4. Kompetencje społeczne ... 12
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu ... 12
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji ... 13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO ... 13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie ... 13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu ... 14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów ... 15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie ... 15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO) ... 15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE ... 16
7. SŁOWNIK POJĘĆ ... 17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze) ... 17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe) ... 20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Asystent nauczyciela przedszkola 531202

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Opiekunka przedszkolna.
- Przedszkolanka.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5312 Teachers' Aides.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja P – Edukacja.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców",
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. spraw walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Anna Kaczorowska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Dagmara Pietruszewska – Poradnictwo Psychologiczne, Pruszcz Gdański.
- Agata Rudzińska-Zigouras – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 10, Wrocław.
- Magdalena Szymczuk – PBS sp. z o.o., Sopot.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Małgorzata Domańska-Plichta – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Ryszard Pieńkowski – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Sebastian Stefański – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Daria Świsulska – PBS sp. z o.o., Sopot.

Recenzenci:

- Narcyza Baczewska – Zespół Policealnych Szkół Medyczno-Społecznych, Bytom.
- Urszula Wróblewska – Szkoła Podstawowa im. Ks. Piotra Ściegiennego, Bilcza.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Maja Molska – Stowarzyszenie Twórczego Rozwoju DyNaMo, Gdańsk.
- Lidia Kasperuk – Związek Nauczycielstwa Polskiego, Siemiatycze.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:
W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Asystent nauczyciela przedszkola pomaga nauczycielowi w realizacji zadań i czynności opiekuńczo-wychowawczych[1] i dydaktycznych ściśle z nim współpracując.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Asystent nauczyciela przedszkola wspiera nauczyciela przedszkola w sprawowaniu opieki nad dziećmi, w czynnościach porządkowych oraz w trakcie zajęć dydaktycznych. Odpowiada za organizowanie dzieciom wolnego czasu, pomaga dzieciom, a także opiekuje się nimi podczas spacerów, wycieczek, zajęć i zabaw na powietrzu. Asystent nauczyciela przedszkola wspiera dzieci w czynnościach higieniczno-sanitarnych i wspólnie z nauczycielem uczy dzieci dbałości o higienę osobistą, czystość i porządek.

Istotą pracy asystenta nauczyciela przedszkola jest stworzenie nauczycielowi jak najlepszych warunków do prowadzenia przez niego zajęć edukacyjnych, jak również pomoc i współpraca w zakresie sprawowania właściwej opieki nad dziećmi przebywającymi w przedszkolu, dlatego asystent nauczyciela przedszkola uczestniczy w przygotowywaniu zajęć objętych planem pracy przedszkola i wraz z nauczycielem koordynuje ich właściwą realizację.

Osoba w tym zawodzie powinna wykazywać się cierpliwością i zdolnością ukierunkowywania energii małych dzieci na udział w zabawach i zajęciach rozwojowych. Istotna jest zdolność nawiązywania kontaktu z dzieckiem, celem udzielenia mu oczekiwanego wsparcia. W pracy z nauczycielem oraz w kontakcie z rodzicami dzieci niezbędne są umiejętności interpersonalne.

W pracy asystenta nauczyciela przedszkola przydatne są: znajomość języków obcych, uzdolnienia plastyczne, muzyczne, aktorskie i ruchowe, gdyż pomagają rozwijać różne talenty dzieci w przedszkolu.

Wszelkie działania asystenta nauczyciela przedszkola podejmowane wobec dzieci muszą być uzgadniane z nauczycielem. Asystent nauczyciela przedszkola pomaga nauczycielowi w przygotowaniach do zajęć edukacyjnych, ale nie może przeprowadzać ich samodzielnie.

Sposoby wykonywania pracy

Asystent nauczyciela przedszkola wykonuje pracę polegającą m.in. na:
- opiekowaniu się dziećmi,
- udzielaniu pomocy nauczycielowi w organizacji oraz przeprowadzaniu zajęć rozwojowych,
- udzielaniu pomocy dzieciom w porządkowaniu zabawek i pomocy dydaktycznych[7] po zajęciach,
- czynnym uczestniczeniu w przebieraniu się dzieci w szatni oraz przed i po leżakowaniu,
- pomaganiu dzieciom przy spożywaniu posiłków,

- wspieraniu nauczyciela w działaniach edukacyjnych,
- podejmowaniu pod kierunkiem nauczyciela działań stymulujących rozwój dziecka[9] ,
- uczestniczeniu i opiekowaniu się dziećmi podczas spacerów oraz wycieczek,
- wspieraniu dzieci w czynnościach pielęgnacyjno- higienicznych[2] i sanitarnych,
- uczeniu dzieci wspólnie z nauczycielem dbałości o higienę osobistą, czystość i porządek,
- dbaniu o bezpieczeństwo i zdrowie wychowanków,
- uczestniczeniu w przygotowywaniu zajęć objętych planem pracy przedszkola i wraz nauczycielem koordynowanie ich właściwej realizacji,
- utrzymywaniu miejsca pracy w ładzie i porządku.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Miejscem pracy **asystenta nauczyciela przedszkola** jest przedszkole lub oddział przedszkolny oraz inne placówki wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego), w szczególności sale pobytu dzieci, pomieszczenia sanitarne, sala gimnastyczna, szatnia, ogród oraz plac zabaw. Wykonuje również swoją pracę podczas wycieczek i wyjazdów dzieci poza teren przedszkola. Wymaga się od niego respektowania przepisów Konwencji o prawach dziecka[4] oraz przestrzegania zasad higieniczno-sanitarnych, zaleceń sanepidu oraz przepisów BHP i ochrony ppoż.

Stanowisko asystenta nauczyciela przedszkola nie jest stanowiskiem samodzielnym. Wszelkie jego działania podejmowane wobec dzieci muszą być uzgadniane z nauczycielem.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Asystent nauczyciela przedszkola wykorzystuje swoją wiedzę, doświadczenie w pracy z dziećmi, pod bacznym okiem nauczyciela.

W ramach zajęć edukacyjnych wykorzystuje:
- tablice multimedialne,
- programy i gry edukacyjne,
- gry edukacyjne (chusty animacyjne, maty edukacyjne i in.),
- przybory plastyczne (farby, pędzle, kredki, plastelinę, papier kolorowy, nożyczki i inne),
- książki edukacyjne,
- klocki edukacyjne,
- instrumenty muzyczne,
- alfabet obrazkowy,
- materace, maty sportowe,
- piłki sportowe, liny,
- maty sensoryczne[5],
- komputery,
- tablety,
- i inne.

W ramach bieżącego utrzymania porządku i czystości w miejscu przebywania dzieci wykorzystuje:
- urządzenia i sprzęt służący do utrzymania bieżącej czystości i porządku, w tym odkurzacz,

- środki czystości,
- środki do dezynfekcji.

Organizacja pracy

Praca **asystenta nauczyciela przedszkola** może mieć charakter pracy jednozmianowej lub zmianowej, w zależności od organizacji pracy przedszkola/oddziału przedszkolnego, choć na ogół przebiega w systemie jednozmianowym.

Czas pracy osób zatrudnianych w zawodzie asystent nauczyciela przedszkola nie został uregulowany w sposób szczególny. Oznacza to, że do osób zatrudnionych na tym stanowisku stosuje się przepisy o czasie pracy zawarte w Kodeksie pracy z odrębnościami wynikającymi z przepisów o pracownikach samorządowych − stąd czas pracy nie może przekraczać 8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy, w przyjętym okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 4 miesięcy.

Praca asystenta nauczyciela przedszkola nie jest samodzielna. Jego działania w stosunku do wychowanków, muszą być wcześniej przedyskutowane i ustalone z nauczycielem. Praca musi być oparta na respektowaniu przepisów Konwencji o prawach dziecka.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Zagrożenia wynikające z pracy **asystenta nauczyciela przedszkola** to m.in.:
- przeciążenie strun głosowych,
- przeciążenia wzroku i słuchu (hałas wytwarzany przez bawiące się dzieci),
- obciążenia nerwowo-psychiczne (m.in. stres wynikający z dużej odpowiedzialności za wychowanków),
- zagrożenia biologiczne od chorób wieku dziecięcego (infekcje, choroby wirusowe, bakteryjne, grzybicze, pasożytytnicze),
- zagrożenia chemiczne m.in. ze strony środków czystości,
- obciążenia statyczne układu mięśniowego i kostno-stawowego wynikające z wymuszonej pozycji ciała podczas opiekowania się dziećmi (konieczność przestrzegania zasad BHP i ergonomii),
- zagrożenia porażenia prądem elektrycznym wynikające m.in. z obsługi sprzętu i urządzeń.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **asystenta nauczyciela przedszkola** ważne są:

<u>w kategorii wymagań fizycznych</u>
- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

<u>w kategorii sprawności sensomotorycznych</u>
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- zręczność palców,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności
- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- dobra pamięć,
- uzdolnienia organizacyjne,
- rozumowanie logiczne,
- łatwość wypowiadania się w mowie i piśmie,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność motywowania,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- gotowość do wykonywania wszelkich czynności pielęgnacyjnych w stosunku do dziecka,
- zdolność akceptacji naturalnych procesów fizjologicznych dziecka,
- zdolność rozwiązywania konfliktów;

w kategorii cech osobowościowych
- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- gotowość do współdziałania,
- komunikatywność,
- operatywność i skuteczność,
- odporność emocjonalna,
- empatia,
- samodzielność,
- samokontrola,
- systematyczność,
- dyspozycyjność,
- odporność na działanie pod presją czasu,
- kontrolowanie własnych emocji,
- wysoka kultura osobista,
- miła aparycja,
- rzetelność,
- dokładność,
- dbałość o jakość pracy,
- wytrwałość i cierpliwość,
- gotowości do bycia wzorem naśladownictwa przez podopiecznych,
- zainteresowania pedagogiczne i społeczne.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Praca w zawodzie **asystent nauczyciela przedszkola** pod względem wydatku energetycznego należy do prac lekko/średnio ciężkich, przy czym osoba powinna charakteryzować się dobrą ogólną sprawnością fizyczną.

Przeciwwskazaniem do pracy są m.in.:
- niepełnosprawność ruchowa, niepozwalająca podejmować wysiłku fizycznego,
- dysfunkcje narządów zmysłów,
- choroby psychiczne,
- nadpobudliwość psychoruchowa,
- nieumiejętność panowania nad swoimi emocjami,

- brak koncentracji uwagi,
- uzależnienia,
- choroby zakaźne.

WAŻNE:
O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **asystent nauczyciela przedszkola** preferowane jest co najmniej wykształcenie średnie, ukończenie niepublicznej szkoły policealnej (bez uprawnień szkoły publicznej), która umożliwia zdobycie zawodu asystent nauczyciela przedszkola oraz ukończenie kursu pedagogicznego.

Pożądane jest także wykształcenie wyższe uzyskane na kierunkach pedagogicznych i nauczycielskich oraz ukończone kursy poświęcone sprawowaniu opieki nad małymi dziećmi.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Atutami przy zatrudnianiu **asystenta nauczyciela przedszkola** są:
- ukończenie niepublicznej szkoły policealnej (bez uprawnień szkoły publicznej) w zawodzie asystent nauczyciela przedszkola,
- świadectwo ukończenia kursu pedagogicznego,
- zaświadczenia o ukończeniu szkoleń z zakresu opiekowania się małymi dziećmi,
- dyplom ukończenia szkoły wyższej oraz studiów podyplomowych w szczególności na kierunkach np.: pedagogika, pedagogika opiekuńcza, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna, edukacja początkowa,
- certyfikaty potwierdzające umiejętność obsługi komputera i specjalistycznego oprogramowania wspierającego pracę nauczyciela przedszkola oraz rozwój dzieci,
- certyfikaty potwierdzające znajomość języków obcych, np. na poziomie B2 (komunikowanie się z dziećmi w obcym języku),
- posiadanie zaświadczenia o niekaralności.

WAŻNE:
Asystent nauczyciela przedszkola musi spełniać warunek niekaralności, potwierdzony zaświadczeniem z Krajowego Rejestru Karnego i nie może toczyć się przeciwko niemu postępowanie karne, dyscyplinarne lub o ubezwłasnowolnienie.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Asystent nauczyciela przedszkola po zdobyciu kwalifikacji pedagogicznych – ukończeniu studiów wyższych pierwszego lub drugiego stopnia – może pracować w zawodzie nauczyciela przedszkola. Dalszy rozwój zawodowy jest związany ze zdobywaniem kolejnych stopni awansu zawodowego nauczycieli. Posiadając kompetencje w zawodzie asystenta nauczyciela przedszkola można podjąć

pracę w zawodach pokrewnych, np. jako: opiekunka dziecięca, opiekunka w żłobku/klubie dziecięcym, dzienny opiekun małego dziecka, opiekunka dziecięca domowa (niania) itd.

Osoba pracująca na stanowisku asystenta nauczyciela przedszkola powinna brać udział w różnych formach doskonalenia zawodowego, uczestnicząc w szkoleniach, kursach potwierdzających i podnoszących jej kwalifikacje.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) potwierdzenie kompetencji w zawodzie **asystent nauczyciela przedszkola** oferują:
- niepubliczne szkoły policealne (bez uprawnień szkoły publicznej), które umożliwiają zdobycie zawodu asystent nauczyciela przedszkola,
- placówki kształcenia ustawicznego prowadzące kursy pedagogiczne i z zakresu opieki nad małym dzieckiem.

Asystent nauczyciela przedszkola ma możliwość potwierdzenia swoich kompetencji także poprzez przedstawienie referencji uzyskanych z poprzednich miejsc pracy.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **asystent nauczyciela przedszkola** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Opiekunka dziecięca[S]	325905
Asystent nauczyciela dziecka cudzoziemca	531201
Asystent edukacji romskiej	531203
Asystent nauczyciela w szkole	531204
Dzienny opiekun małego dziecka	531108
Opiekunka dziecięca domowa (niania)	531104
Opiekunka w żłobku/klubie dziecięcym	531107

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **asystent nauczyciela przedszkola** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

Z1 Pomaganie dzieciom w spożywaniu posiłków.
Z2 Pomaganie dzieciom w czynnościach higienicznych.
Z3 Pomaganie dzieciom w ubieraniu i rozbieraniu się.
Z4 Nadzorowanie dzieci podczas odpoczynku.
Z5 Opiekowanie się dziećmi podczas zabaw, spacerów i wycieczek.
Z6 Wykonywanie i realizowanie czynności przygotowawczych do zabaw i zajęć oraz pomaganie dzieciom, pod kierunkiem nauczyciela, podczas ich przeprowadzania.
Z7 Porządkowanie zabawek i pomocy dydaktycznych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Pomaganie nauczycielowi przedszkola w sprawowaniu opieki nad dziećmi w różnych sytuacjach

Kompetencja zawodowa Kz1: Pomaganie nauczycielowi przedszkola w sprawowaniu opieki nad dziećmi w różnych sytuacjach obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Pomaganie dzieciom w spożywaniu posiłków	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Indywidualne potrzeby żywieniowe dziecka; • Problematykę związaną z indywidualnymi dietami dzieci; • Zasady kulturalnego spożywania posiłków; • Zasady zdrowego odżywiania dzieci; • Zagrożenia związane ze spożywaniem posiłków przez dzieci.	• Rozpoznawać potrzeby żywieniowe dziecka; • Przestrzegać indywidualnych diet dzieci; • Przestrzegać zasady kulturalnego spożywania posiłków; • Zachęcać dzieci do zdrowego odżywiania; • Przewidywać i unikać zagrożeń związanych ze spożywaniem posiłków przez dzieci.

Z2 Pomaganie dzieciom w czynnościach higienicznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zakres czynności pielęgnacyjno-higienicznych; • Podstawy fizjologii i rozwoju małego dziecka; • Podstawy opieki i wychowania; • Konwencję o prawach dziecka; • Objawy stosowania przemocy wobec dziecka[8].	• Wykonywać czynności pielęgnacyjno-higieniczne; • Rozpoznawać potrzeby dziecka; • Reagować na potrzeby dziecka; • Respektować i szanować prawa dziecka; • Rozpoznawać symptomy dziecka krzywdzonego.

Z3 Pomaganie dzieciom w ubieraniu i rozbieraniu się	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Fizjologię rozwoju małego dziecka; • Podstawy opieki i wychowania; • Konwencję o prawach dziecka.	• Wykonywać czynności pomocne w ubieraniu i rozbieraniu dziecka; • Rozpoznawać potrzeby dziecka; • Reagować na potrzeby dziecka; • Respektować i szanować prawa dziecka.

Z4 Nadzorowanie dzieci podczas odpoczynku	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Podstawy fizjologii i rozwoju małego dziecka; • Podstawy opieki i wychowania; • Konwencję o prawach dziecka.	• Rozpoznawać potrzeby dziecka; • Reagować na potrzeby dziecka; • Respektować i szanować prawa dziecka.

Z5 Opiekowanie się dziećmi podczas zabaw, spacerów i wycieczek	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady i przepisy BHP w zakresie czynności opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do dzieci; • Zagrożenia związane z przebywaniem dziecka poza przedszkolem; • Zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej[6].	• Przestrzegać zasad i przepisów BHP i w zakresie czynności opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do dzieci; • Przewidywać i unikać zagrożeń związanych z przebywaniem dziecka poza przedszkolem; • Udzielać pierwszej pomocy przedmedycznej.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Współdziałanie z nauczycielem przedszkola w realizacji procesu wychowawczo-dydaktycznego

Kompetencja zawodowa Kz2: Współdziałanie z nauczycielem przedszkola w realizacji procesu wychowawczo-dydaktycznego obejmuje zestaw zadań zawodowych Z6, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z6 Wykonywanie czynności przygotowawczych do zabaw i zajęć oraz pomaganie dzieciom, pod kierunkiem nauczyciela, podczas ich przeprowadzania	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady i przepisy BHP i ochrony ppoż. w zakresie realizacji procesu wychowawczo-dydaktycznego; • Statut placówki przedszkolnej; • Ramowy rozkład dnia; • Tematykę zajęć dydaktycznych; • Zabawki, pomoce dydaktyczne oraz ich przeznaczenie; • Instrukcje obsługi sprzętu audio-wizualnego i urządzeń technicznych; • Zasady dobrej komunikacji z przełożonymi oraz współpracownikami; • Zasady etyki zawodowej[3].	• Przestrzegać zasad i przepisów BHP i ochrony ppoż. w zakresie realizacji procesu wychowawczo-dydaktycznego; • Realizować działania zgodnie ze statutem placówki przedszkolnej; • Współpracować z nauczycielem w zakresie realizacji ramowego rozkładu dnia; • Współpracować z nauczycielem podczas realizacji zajęć dydaktycznych; • Przygotowywać pomoce do zabaw i zajęć dydaktycznych pod nadzorem nauczyciela; • Obsługiwać sprzęt audiowizualny i urządzenia techniczne; • Komunikować się w środowisku pracy i odbierać polecenia przełożonych; • Zachowywać dyskrecję i tajemnicę zawodową w zakresie informacji dotyczących dzieci.

Z7 Porządkowanie zabawek i pomocy dydaktycznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady utrzymania czystości i porządku w sali przedszkolnej; • Zabawki, pomoce dydaktyczne, ich przeznaczenie oraz miejsce przechowywania; • Zasady eliminowania uszkodzonych zabawek i pomocy dydaktycznych.	• Dbać o czystość i porządek w sali przedszkolnej; • Umieszczać zabawki, pomoce dydaktyczne w miejscach ich przechowywania; • Usuwać uszkodzone zabawki i pomoce dydaktyczne.

3.4. Kompetencje społeczne

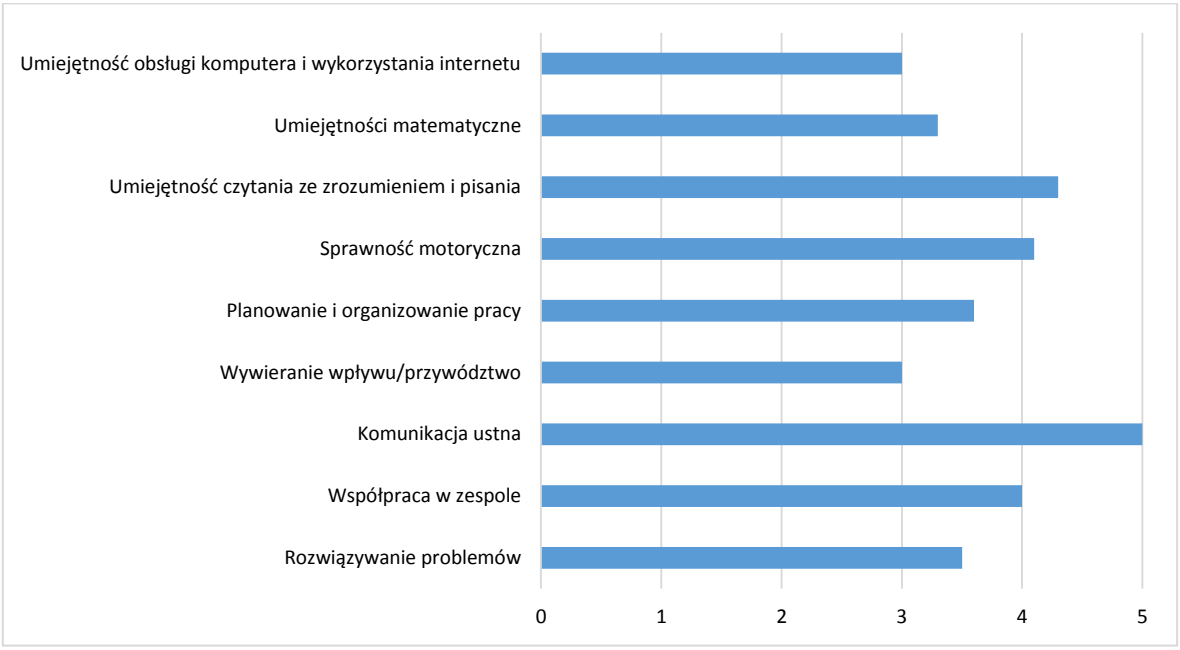
Pracownik w zawodzie **asystent nauczyciela przedszkola** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za realizację zadań w zakresie wspomagania nauczyciela w realizacji procesu opiekuńczo-wychowawczego i dydaktycznego.
- Dostosowywania zachowania do zmiennych warunków pracy w placówce przedszkolnej.
- Wykonywania pracy częściowo samodzielnej, ale także współpracy z nauczycielem w zorganizowanych warunkach.
- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań (bezpieczeństwo i zdrowie dzieci) oraz za powierzony sprzęt, zabawki i środki dydaktyczne.
- Dokonywania samooceny i weryfikacji działania własnego.
- Prowadzenia konsultacji z nauczycielem przedszkola w kwestiach opieki i oddziaływań dydaktyczno-wychowawczych.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową, prawami dziecka i obowiązującymi przepisami.
- Podnoszenia kompetencji zawodowych własnych w kontekście zmian prawnych i nowych rozwiązań techno-dydaktycznych.
- Dokonywania racjonalnej oceny zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1.) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **asystent nauczyciela przedszkola**.



Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **asystent nauczyciela przedszkola**

Uwaga:
Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **asystent nauczyciela przedszkola** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisu kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: https://www.kwalifikacje.gov.pl
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Asystent nauczyciela przedszkola może podjąć pracę w:

- przedszkolach i oddziałach przedszkolnych,
- punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego,
- żłobkach,
- szkołach podstawowych,
- domach opieki całodobowej nad dziećmi,
- oddziałach szpitalnych dla dzieci przewlekle chorych,
- świetlicach szkolnych,
- centrach rozrywki dla dzieci.

Asystent nauczyciela przedszkola może znaleźć pracę przede wszystkim w przedszkolu publicznym oraz niepublicznym. Warto wspomnieć, że wśród tych drugich istnieją przedszkola steinerowskie, waldorfskie, Montessori, integracyjne, artystyczne i językowe. Przykładowo przedszkolom steinerowskim przyświeca idea wychowywania przez naśladownictwo i rozwijanie kreatywności, podczas gdy w przedszkolach Montessori duży nacisk kładzie się na indywidualność każdego dziecka i budowanie relacji społecznych. Oznacza to, że asystent nauczyciela przedszkola może dokonać wyboru miejsca pracy uwzględniając własne zainteresowania i poglądy na cele wychowania.

WAŻNE:
Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
http://oferty.praca.gov.pl

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:
Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:
http://mz.praca.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe

Barometr zawodów: https://barometrzawodow.pl

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:
Mazowieckie – http://obserwatorium.mazowsze.pl
Małopolskie – https://www.obserwatorium.malopolska.pl
Lubelskie – http://lorp.wup.lublin.pl
Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – http://obserwatorium.wup.lodz.pl
Pomorskie – http://www.porp.pl
Opolskie – http://www.obserwatorium.opole.pl

Wielkopolskie – http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl
Zachodniopomorskie – https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-rynku-pracya
Podlaskie – http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
http://zielonalinia.gov.pl

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:
http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
https://eures.praca.gov.pl
https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce do pracy w zawodzie **asystent nauczyciela przedszkola** można się przygotować poprzez ukończenie niepublicznej szkoły policealnej (bez uprawnień szkoły publicznej) w zawodzie asystent nauczyciela przedszkola.

Szkolenie

O pracę w zawodzie **asystent nauczyciela przedszkola** mogą ubiegać się osoby, które ukończyły kurs pedagogiczny organizowany przez placówki kształcenia ustawicznego.

Wskazane jest również ukończenie kursów z zakresu:
- psychologii rozwojowej małego dziecka,
- metodyki wychowania przedszkolnego,
- podstaw psychopatologii.

Organizatorzy kursów i szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

Kompetencje praktyczne zdobywa się głównie poprzez przyuczenie na stanowisku pracy i zdobywanie doświadczenia w trakcie pracy pod okiem doświadczonego nauczyciela.

WAŻNE:
Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:
www.wybierzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:
https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne
http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod
https://zrp.pl

Szkolenia zawodowe:
Rejestr Instytucji Szkoleniowych – http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris
Baza Usług Rozwojowych – https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl

Inne źródła danych:
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl
Bilans Kapitału Ludzkiego – https://bkl.parp.gov.pl

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – http://www.frse.org.pl, http://europass.org.pl
Learning Opportunities and Qualifications in Europe – https://ec.europa.eu/ploteus

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **asystent nauczyciela przedszkola** uzależnione jest od wielkości i rodzaju instytucji, posiadanego wykształcenia i doświadczenia zawodowego oraz regionu zatrudnienia.

Miesięczne wynagrodzenie w tym zawodzie wynosi średnio ok. 2500 zł brutto miesięcznie.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:
Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:
http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy
Przykładowe portale informujące o zarobkach:
https://wynagrodzenia.pl/gus
https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach
https://sedlak.pl/raporty-placowe
https://zarobki.pracuj.pl
https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen
https://www.kariera.pl/wynagrodzenia

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **asystenta nauczyciela przedszkola** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w zawodzie jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i in. – pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego oraz/lub, że jest zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

WAŻNE:
Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJII ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji

z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020". W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:
https://ec.europa.eu/esco/portal/home

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation
- **Umiejętności/Kompetencje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/skill
- **Kwalifikacje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. poz. 1632).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych (Dz. U. poz. 497).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 października 2018 r. w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Praca z dzieckiem metodą Marii Montessori" do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (M.P. poz. 1114; uwaga: opublikowano 20 listopada 2018 r.).

Literatura branżowa:

- Birch A.: Psychologia rozwojowa w zarysie. PWN, Warszawa 2012.
- Day Ch.: Nauczyciel z pasją. GWP, Gdańsk 2008.
- Dąbek K.: Czytam - piszę – rozumiem. Pomoc dla nauczycieli przedszkoli i nauczania wczesnoszkolnego. Nowik, Opole 2016.
- Faber A.: Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły. Media Rodzina, Poznań 2013.
- Gruszczyk-Kolczyńska E.: Wspomaganie rozwoju umysłowego czterolatków i pięciolatków. WSiP, Warszawa 2004.
- Klus-Stańska D. (red.): Pedagogika wczesnej edukacji. Żak, Warszawa 2012.
- Lorente J.i, Ripoll O.: Wielki podręcznik dla nauczycieli przedszkoli i szkół podstawowych. Jedność, Kielce 2014.

- Mikler-Chwastek A.: Wychowanie i wspieranie rozwoju małych dzieci w domu, żłobku i przedszkolu. Difin, Warszawa 2016.
- Ogrodziej - Mazur E. (red.): Edukacja małego dziecka. Impuls, Kraków 2013.
- Ostrach Z.: Praca przedszkola - Wybrane zagadnienia teoretyczne, praktyczne i organizacyjne. Impuls, Kraków 2016.
- Pankowska D.: Pedagogika dla nauczycieli w praktyce. Impuls, Kraków 2011.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl
- Informacje dla żłobków i przedszkoli: https://blog.dooplacenia.pl/2017/09/20/asystent-nauczyciela-przedszkola-kim-jest-i-dlaczego-warto-miec-taka-osobe-w-swojej-placowce
- Informator o kursach on-line: http://ekursyonline.pl/asystent-przedszkola
- Informator o kursach: https://spe.edu.pl/asystent-nauczyciela-w-przedszkolu-kurs-bez-limitu-czasowego
- Informatory o egzaminach potwierdzających kwalifikacje zawodowe: https://cke.gov.pl/egzamin-zawodowy/egzamin-zawodowy-formula-2017/informatory/informatory-2
- Kwalifikacja rynkowa „Praca z dzieckiem metodą Marii Montessori" w ZRK: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl/frontend/index.php?r=kwalifikacja%2Fview&id=12633
- Miesięcznik: www.blizejprzedszkola.pl
- Nauczyciel przedszkola– opis: https://www.zawodowe.com/kategorie/edukacja/nauczyciel_przedszkola/opis_i_zarobki
- Oferta edukacyjna: https://zak.edu.pl/oferta-edukacyjna/szkoly-policealne/asystent-nauczyciela-przedszkola
- Ośrodek Rozwoju Edukacji: https://www.ore.edu.pl
- Portal Asystent BHP: https://asystentbhp.pl
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: http://kwalifikacje.edu.pl
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus
- Wyszukiwarka opisów zawodów: http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow
- Zatrudnianie asystenta nauczyciela: https://samorzad.infor.pl/sektor/zadania/oswiata/697905,Zatrudnianie-asystenta-nauczyciela.html
- Zatrudnienie asystenta nauczyciela - kwalifikacje, stosunek pracy: https://kadry.infor.pl/kadry/indywidualne_prawo_pracy/zatrudnianie_i_zwalnianie/748971,Zatrudnienie-asystenta-nauczyciela-kwalifikacje-stosunek-pracy.html

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.

Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiająca porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja", „egzaminowanie". Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu", „świadectwa", „certyfikatu".

Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	**Czynności opiekuńczo-wychowawcze**	Czynności wynikające z funkcji opiekuńczo--wychowawczej przedszkola wobec dziecka, które polegają nie tylko na sprawowaniu nad nim opieki i nadzoru w zastępstwie rodziny, ale również na zaspokajaniu jego potrzeb oraz czuwaniu nad jego zdrowiem. Celem czynności wychowawczych jest wywołanie zamierzonych zmian w osobowości młodego człowieka. Nauczyciel kieruje działalnością dziecka przez tworzenie takich sytuacji wychowawczych, które dostarczą odpowiednich treści poprzez różnorodność stosowanych metod i form pracy oraz przez organizowanie środowiska wychowującego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU0755 [dostęp: 31.10.2018]
2	**Czynności pielęgnacyjno--higieniczne**	Czynności związane z higieną osobistą oraz treningiem czystości.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU0755 [dostęp: 31.10.2018]
3	**Etyka zawodowa**	Zespół norm wyznaczających określone obowiązki moralne związane z wykonywanym zawodem i społecznymi stosunkami zawodowymi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/etykazawodowa;3898970.html [dostęp: 31.10.2018]
4	**Konwencja o prawach dziecka**	Przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., w której zostały spisane wszystkie prawa dziecka.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://brpd.gov.pl/konwencja-o-prawach-dziecka [dostęp: 31.10.2018]
5	**Mata sensoryczna**	Mata, która przez dotyk, dźwięk czy ruch pomaga odbierać i reagować na informacje; wspomaga terapię zaburzeń sensorycznych. Pomaga w poznawaniu świata za pomocą zmysłów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.digmmal.com [dostęp: 31.10.2018]
6	**Pomoc przedmedyczna**	Zespół czynności, jakie należy wykonać wobec osoby poszkodowanej wskutek urazu lub nagłego ataku choroby, celem ratowania jej zdrowia i życia do czasu pojawienia się wykwalifikowanych ratowników.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://zdrowie.tvn.pl/a/zasady-udzielania-pierwszej-pomocy-przedmedycznej [dostęp: 31.10.2018]
7	**Pomoce dydaktyczne**	Przedmioty materialne umożliwiające usprawnienie procesu nauczania - uczenia się i uzyskania optymalnych osiągnięć szkolnych. Ich znaczenie odnosi się do takiej organizacji procesu nauczania i uczenia się, który będzie gwarantował jak najlepsze wyposażenie w kompetencje, niezbędne na danym etapie edukacyjnym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Okoń W.: Nowy słownik pedagogiczny. Wydawnictwo Akademickie „Żak", Warszawa 2007

8	**Przemoc wobec dziecka**	Stosowanie kar cielesnych, zadawanie cierpień psychicznych i inne formy poniżania dziecka. To także nie wywiązywanie się z opieki, które ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego lub psychicznego dziecka. Przemocą jest także celowe zaniechanie działań, które mogłyby zapobiec krzywdzie dziecka. Sprawcami przemocy często są bliskie dziecku osoby, także rodzice lub opiekunowie. Przemoc wobec dzieci nie jest ściśle powiązana ze statusem społecznym czy materialnym rodziny; może zdarzyć się w każdym środowisku.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.mpips.gov.pl/gfx/mpips/userfiles/File/Przemoc%20w%20rodzinie/layout/wnetrze_przyklad.pdf [dostęp: 31.10.2018]
9	**Rozwój dziecka**	Wzajemne powiązanie i przeplatające się ze sobą sfery rozwoju fizycznego, psychicznego, społecznego i emocjonalnego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.przedszkole-chelmek.com.pl/foto/media/charakterystyka_rozwoju_dziecka.pdf [dostęp: 31.10.2018]

www.psz.praca.gov.pl

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

ISBN 978-83-7789-495-8 [558]